

Osztatlan tanárképzés (10 féléves) – ZÁRÓVIZSGA - szakmai komplex tételek – 2022-től

1. Vizuális kommunikáció, mint kommunikációs modell

Tartalom:

A látvány és vizuális élmény. A látás folyamata. Szelekció, redukció, absztrakció, transzponálás. A vizuális megismerés folyamata, analízis, szintézis. A vizuális közlés módjai, ábrázolás, kifejezés. A vizuális kommunikáció, mint kommunikációs modell. A vizuális közlés egyezményes és egyéni rendszere. Közlésfajták: primer, direkt, indirekt és személyes közlések. Művészeti, művészettörténeti és gyakorlati példák.

Irodalom:

Rudolf Arnheim (2005): *A vizuális élmény*. Aldus Kiadó, Budapest

Bo Bengström (2009): *Bevezetés a vizuális kommunikációba*. Scolar Kiadó, Budapest

Bálványos Huba – Sánta László (2004): *Vizuális megismerés és kommunikáció*. Balassi Kiadó, Budapest

2. Vizuális jelnyelvtan

Tartalom

A vizuális nyelv alapelemei. Pont, vonal, folt, ritmus, arány, szimmetria, irány, képi egyensúly, kompozíciós formák.

Szemiotika.

Művészeti, művészettörténeti és gyakorlati példák.

Irodalom:

Bálványos Huba – Sánta László (2004): *Vizuális megismerés és kommunikáció*. Balassi Kiadó, Budapest

Bo Bengström (2009): *Bevezetés a vizuális kommunikációba*. Scolar Kiadó, Budapest

3. Térábrázolás

Tartalom:

Térbeli formák ábrázolása síkfelületen.

Az őskor térnélkülisége, az egyiptomi művészet térjelzései, a görög geometria, a római tapasztalati perspektíva, a bizánci fordított perspektíva, a középkor axonometrikus jellegű térábrázolása, a reneszánsz perspektíva, a barokk illuzionista térábrázolása. A 19. és 20. századi művészet térábrázolásai. Installáció, environment.

Művészeti, művészettörténeti és gyakorlati példák.

Irodalom:

König Frigyes (2014): *Térábrázolás*. Cser Kiadó, Budapest

Szalai Zoltán (2007): *A kockától az aktig*, Dóm Kiadó, Szeged

4. Fény és a színek

Tartalom:

A fény szerepe a formák érzékelésében (fényfajták, árnyékok keletkezése és árnyékfajták). A színérzékelés és színészlelés folyamata. A színlátás hibái. A színek jellemzői. Színkeverés fajtái (additív és szukcesszív). Színkontrasztok, színharmóniák. Színrendszerek (Goethe, Oswald, Itten, Nemcsics színrendszerei). A színek pszichikai hatása, a színek kifejezőereje, színszimbolika.

Művészeti, művészettörténeti és gyakorlati példák.

Irodalom:

Johannes Itten (2002): *A színek művészete*, Göncöl Kiadó, Budapest

R. Török Mária (2014): *A szín mindennapi életünk környezetkultúrájában*, Terc Kiadó, Budapest

5. Emberábrázolás

Tartalom:

Művészeti anatómia: az emberi test felépítése. A koponya. A csontváz. Az ízületek. Izomrendszer. Mozgás.

Portré, csoportképek, akt a művészetben. Emberi viszonyok ábrázolása: gesztus, mimika, nonverbális kommunikáció.

Művészeti, művészettörténeti és gyakorlati példák.

Irodalom:

Barcsay Jenő: *Művészeti anatómia*. Corvina kiadó. Budapest. 2017

Szalai Zoltán (2007): *A kockától az aktig*, Dóm Kiadó, Szeged

Szunyoghy András, Dr. Fehér György: *Az emberi test – Kis művészeti anatómia*, Kossuth Kiadó, Budapest. 2014

6. Plasztika, formaalkotás

Tartalom

Anyagok és technikák. Formatan. Nyitott és zárt, természetes és mesterséges formák. A szerkezet és a forma kapcsolata. Anyag és forma kapcsolata. Plasztikai műfajok. (Dombormű, kiplasztika, körplasztika, assamblage, monumentális szobrászat, érem, plakett)

Művészeti, művészettörténeti és gyakorlati példák.

Irodalom:

Falus Róbert (2001): *Az aranymetszés legendája*, Magyar Könyvklub, Budapest

Lissák György (1997): *A formáról*. Láng Kiadó és Holding Rt Budapest

Scherer József: *100 év formatan*. MIE Bp. (1999)

7. Népi építészet

Tartalom

Az épített környezet hagyományos építészeti és térelrendezési formái. A lakó- és gazdasági épületek funkciói, térelrendezései. A néprajzi tájegységek építészeti jellemvonásai. Hagyományos építőanyagok, építészeti szerkezetek. A népi építészet kézműves technikái, anyagok, formák és díszítőelemek. A nép építészet a kortárs építészetben. Ökológiai szemléletet és a környezettudatosság. Értékmegőrzés és nemzeti identitástudat. Művészeti és gyakorlati példák.

Irodalom:

Barabás Jenő, Gilyén Nándor (2004): *Magyar népi építészet*. Mezőgazda Kiadó, Budapest. ISBN: 9789632862576

Fucskár Ágnes, Fucskár József Attila (2018): *Népi építészet és kultúra a Kárpát-medencében*. Kossuth Kiadó, Budapest. ISBN: 978 963 09 9313 5

8. Tárgyalkotó népművészet

Tartalom

A tárgyalkotó népművészet területei. A néprajzi tájegységek tárgykultúrájának jellegzetességei. A díszítések vizuális kommunikációs vonatkozásai, a motívumok szimbolikája. Az anyag, forma, funkció egysége. Természetes anyagok, feldolgozási eljárások. A tárgykészítés hagyományos technikái, a tárgytervezés és tárgykészítés folyamata. Újrahasznosítás. Revival, „etno-művészetek”. Népművészeti örökségünk mai megjelenési formái. Értékmegőrzés és nemzeti identitástudat. Művészeti és gyakorlati példák.

Irodalom

Bellon Tibor, Fügedi Márta, Szilágyi Miklós (1998): *Tárgyalkotó népművészet*. Planétás Kiadó, Budapest, 1998 ISBN: 9639014095

Verebélyi Kincső (2002): *Korok és stílusok a népművészetben*. Osiris Kiadó, Budapest. ISBN 963 389 194 9

Tarján Gábor (2005): *Folklór, népművészet, népies művészet*. Tankönyvkiadó, Budapest. ISBN: 9789631954517

9. Tárgy- és környezetkultúra.

Tartalom

Környezetalakítás. Makro- és mikrokörnyezet. Az épített környezet és természeti környezet. Településtípusok. Településszerkezet. Városkép, meghatározó épületek. A város „szövege”. A funkció és az esztétika kapcsolata a közterületeken, infrastruktúra, utcabútorok. A szlömösödés problémái. Parkok, kertek, zöldsávok, „zöld” házak, ökoházak, lakótelepek, lakóparkok. Graffiti, street art.

A tárgy fogalma, rendszerezése, funkciói. Használati és dísz tárgyak, tárgykultuszok, tárgyak hierarchiája.

Művészeti, művészettörténeti és gyakorlati példák.

Irodalom:

Edward T. Hall (1987): *Rejtett dimenziók*, Gondolat Kiadó, Budapest

Hernádi Miklós (1982): *Tárgyak a társadalomban*, Kozmosz Kiadó, Budapest

Janáky István (1999): *A hely*. Műszaki kiadó Budapest

Moholy-Nagy László (1972): *Az anyagtól az építészetig*, Corvina Kiadó, Budapest

10. Funkcionális művészet, építészet, design.

Tartalom

Építészeti stílus- és kortörténet. Épülettípusok. Neves építészek és alkotásaik. Az iparművészet fogalma, műfajai. A képző- és iparművészet stílusainak összefüggései. Art and crafts (kézművesség, design). Anyag, forma, funkció összefüggései. Ipari formatervezés, sorozatgyártás. Neves iparművészek. Iparművészeti területek (Bútor, könyv, kerámia, porcelán, üveg, fémművesség, ötvösség, tűzzománc, textil, ruha, divat, stb.)

Művészeti, művészettörténeti és gyakorlati példák.

Irodalom:

Edward T. Hall (1987): *Rejtett dimenziók*, Gondolat Kiadó, Budapest

Hernádi Miklós (1982): *Tárgyak a társadalomban*, Kozmosz Kiadó, Budapest

Janáky István (1999): *A hely*. Műszaki kiadó Budapest

Moholy-Nagy László (1972): *Az anyagtól az építészetig*, Corvina Kiadó, Budapest

11. Nem művészi (tudományos, műszaki, informatív) ábrázolás.

Tartalom:

A tudományos, műszaki, informatív ábrázolások célja, szükségessége. Ábrázoló geometria, méretarány, lépték, tervrajz, metszet, alaprajz, nézet és vetületek, axonometrikus ábrázolás, látványrajz, szerkesztő távlatlan. Magyarázó ábrák és folyamatrajzok. Térkép. Diagramok, grafikonok és infografikák.

Gyakorlati példák.

Irodalom:

12. Tipográfia, kiadványok, tervezőgrafika

Tartalom:

A vizuális kommunikáció. Betűírás, tipográfia. Konvenciók és szabályok. Írás és betűtörténet. Betűtípusok, betűfajták. Könyvművészet, illusztráció. Kiadványok fajtái, jellemzői. Tervezőgrafika. Funkció, cél, megjelenés. (meghívó, plakát, csomagolástervezés, arculat) Művészeti, és gyakorlati példák.

Irodalom:

David Jury (2007) – *Mi az a tipográfia?* Scolar Kiadó, Budapest

Szántó Tibor (1999): *A betű. (Betűtörténet, betűművészet.)* Akadémiai Kiadó, Budapest

Virágvölgyi Péter (1999): *A tipográfia mestersége számítógéppel.* Osiris Kiadó, Budapest

13. Fotó és mozgókép

Tartalom:

A technikai képalkotás műfajai. Fotózás alapjai. Anyagok, technikák. Fotótörténet. A fotó műfaji sajátosságai. Film. A filmkészítés alapjai. Anyagok, technikák. A film műfaji sajátosságai. Animáció (2D és 3D). Digitális alkalmazások. Számítógépes alkalmazások és digitális feldolgozások. Virtuális valóság. Multimédia, interaktív, mass média, mixed média. Művészeti, és gyakorlati példák.

Irodalom:

Enczi Zoltán – Richard Keating (2011) *A digitális fotózás műhelytitkai*, Rainbow Slide BT, Érd

Sevcsik Jenő – Hefelle József (1982): *Fényképészet*, Műszaki Kiadó, Budapest

Panofsky, Erwin: A mozgókép stílusa és közege. In: Gelencsér Gábor (szerk.): *Képkorszak. Szöveggyűjtemény.* Korona Kiadó, Budapest, 1998. 47-53.old.

Pusztai Virág: A televíziós műsorgyártás és műsorszerkesztés gyakorlati alapjai. Szegedi Egyetemi Kiadó, Juhász Gyula Felsőoktatási Kiadó, 2017. II. fejezet: *Mozgóképes alapfogalmak.* 53-74.old.

14. A tömegkommunikáció médiumai, esztétikája.

Tartalom:

A tömegkommunikáció vizuális területei, médiumai. A média, mint nyilvános vizualitás. A média sajátos esztétikája. Nyomtatott, TV, számítógép, internet, telefon.

Reklám.

Művészeti, és gyakorlati példák.

Irodalom:

Ivacs Á. és Sugár J. (szerk): *Buldózer, Médiaelméleti antológia*, Média Research A. Bp. 1997

Beke László: *Média/elmélet*, Balassi Kiadó- BAE Tartóshullám- Intermédia, Bp. 1988

Ropolyi László: *Az internet természete*, Typotex Kiadó, Budapest, 2006

15. Kortárs képzőművészeti műfajok, intermedialis irányzatok.

Tartalom:

Társművészetek, képzőművészet, film, zene, tánc, színház. Intermédia. Képversek. Az irodalom új műfajai. Mail-art. Akcióművészet: happening, performance, bécsi akcionisták. Ready-made, object, pszeidotárgy. Kortárs galériák, biennálék, art-expo. Művészeti, művészettörténeti és gyakorlati példák.

Irodalom:

L. Menyhért László: *Képzőművészeti irányzatok a XX. század második felében*, Stúdium Kiadó, Nyíregyháza, 1996, Urbis, Budapest, 2006 ISBN: 963 9291 93 5

Készman József: *Magyarországi kortárművészet az ezredfordulón*. Bumbum, 2005. ISBN: 963 868 323 6

Kaprow, Allan: *Assemblage, Environmentek & Happeningek*, Artpool - Balassi Kiadó - BAE Tartóshullám, Bp. 1998. ISBN: 963 506 215-X

Szőke Annamária (szerk): *A performance-művészet*, Artpool - Balassi Kiadó - BAE Tartóshullám, Bp. 2000 ISBN: 963 506 399 7